

Новият закон за извънредното положение

Съдържание на документа

Вчера, 20 март 2020 г., Народното събрание прие на второ четене Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (Закона).

Очаква се обнародване на Закона в Държавен вестник, като той **ще влезе с обратна сила от 13 март 2020 г.** с изключение на определени разпоредби, които ще влязат в сила от датата на обнародването.

Със Закона се предвиждат мерки и действия в различни области за времето на извънредното положение. Настоящият бюлетин не ги посочва изчерпателно, а цели да Ви информира само за основните от тях:

- [Трудови правоотношения и социално осигуряване](#)
- [Срокове](#)
- [Неизпълнение и принудително изпълнение](#)
- [Данъчно облагане и годишно приключване](#)
- [Имиграционни въпроси](#)
- [Други мерки и действия](#)

Екипът на Делойт България остава на разположение да Ви съдейства с допълнителен анализ и коментари.

- Работодателите могат със заповед да възлагат **надомна работа** или **работа от разстояние** на работниците и служителите без тяхно съгласие.
- Работодателите могат да предоставят до една втора от **платения годишен отпуск** без съгласие на работника или служителя.
- В предприятието или в негово звено работодателят може да установи за целия период на обявеното извънредно положение или за част от този период **непълно работно време** за работниците и служителите, които работят на пълно работно време.
- При обявено извънредно положение работодателят може със заповед **да преустанови работата** на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители за целия период или за част от него до отмяната на извънредното положение. Когато при обявено извънредно положение работата на предприятието или на част от него е преустановена със заповед на държавен орган, работодателят е длъжен да не допуска работниците или служителите до работните им места за периода, определен в заповедта. В посочените случаи за времето на преустановяване на работата работникът или служителят има право на brutното си трудово възнаграждение.
- Когато поради обявено извънредно положение със заповед на работодателя или със заповед на държавен орган е преустановена работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители, работодателят има право да предостави платения годишен отпуск на работника или служителя и без негово съгласие, включително на работник или служител, който не е придобил 8 месеца трудов стаж.

- Работодателят **е длъжен да разрешава** ползването на платен годишен отпуск или на неплатен отпуск при обявено извънредно положение по искане на определени категории служители (бременна работничка или служителка, както и на работничка или служителка в напреднал етап на лечение ин-витро; майка или осиновителка на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му; работник или служител с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто и др.).
- По време на действието на Закона, но за срок не по-дълъг от три месеца, **НОИ ще превежда 60 на сто от размера на осигурителния доход за месец януари 2020 г.** на осигурители, отговарящи на критерии, които ще бъдат определени с акт на Министерски съвет.
- Спират да текат нормативно определените срокове, предвидени за осигурените лица и пенсионерите, във връзка с прилагането на част първа, глави четвърта – осма от КСО.
- Удължават се и част от нормативно определените срокове за пенсионноосигурителните дружества (напр. за изготвяне на актюерски доклад).

- Считано от 13 март 2020 г., до отмяната на извънредното положение **спират да текат**:
 - **процесуалните срокове** по съдебни, арбитражни и изпълнителни производства, с изключение на сроковете по наказателни производства, по Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест и производства, свързани с мерки за принуда;
 - **давностните и други срокове**, предвидени в нормативни актове, с изтичането на които се погасяват или прекратяват права или се пораждаат задължения за частноправните субекти, с изключение на сроковете по Наказателния кодекс и Закона за административните нарушения и наказания;
 - **сроковете за изпълнение на указания**, дадени от административен орган на страни или участници в производства, с изключение на производствата по Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

- **Удължават се с един месец** от отмяната на извънредното положение:
 - сроковете извън изброените по-горе, определени в закон, които изтичат по време на извънредното положение и са свързани с упражняване на права или изпълнение на задължения на частноправни субекти;
 - действието на административните актове, което е ограничено със срок и изтича по време на извънредното положение.
- До отмяната на извънредното положение **давността по ДОПК спира да тече**, така също абсолютният давностен срок за погасяване на публичните вземания по ДОПК няма да се прилага.
- Сроковете за заплащане във връзка със снабдяването с електрическа енергия на битови клиенти се удължават от 10 дни на 20 дни.
- Предвидена е възможност по искане на изпълнител на обществена поръчка да бъде предоговорен срокът за изпълнение, но не повече от срока на действие на извънредното положение.
- Сроковете по установяване, деклариране, внасяне, обезпечаване и събиране на задължения за мита, данъци, акцизи и осигурителни вноски не се променят, освен в изрично изброените в Закона случаи.

- До отмяната на извънредното положение не се прилагат **последниците от забава за плащане** на задължения на частноправни субекти, включително лихви и неустойки за забава, както и непаричните последици като предсрочна изискуемост, разваляне на договор и изземване на вещи.
- Спират се всички обявени **публични продани и въводи във владение**; след отмяна на извънредното положение същите се насрочват наново, като не се дължат нови такси и разноски.
- Не се налагат **запори** на банкови сметки на физически лица и на лечебни заведения, запори върху трудови възнаграждения и пенсии, обезпечителни мерки върху медицинска апаратура и оборудване, както и извършването на описи на движими вещи и недвижими имоти, собственост на физически лица, освен за задължения за издръжка, за вреди от непозволено увреждане и за вземания за трудови възнаграждения.
- Не се образува **изпълнително производство** по ДОПК, освен когато е необходимо да се защитят особено важни държавни или обществени интереси или може да бъде осуетено или сериозно затруднено изпълнението на акта, или ако от закъснението на изпълнението може да последва значителна или трудно поправима вреда.
- **Принудителното изпълнение** по ДОПК се спира; след спирането публичният изпълнител не може да извършва нови изпълнителни действия, но може да извършва действия по обезпечаване на вземането, както и разпределение на суми, постъпили по изпълнителното дело; преди изтичането на срока на извънредното положение изпълнителното производство се възобновява с разпореждане на публичния изпълнител по искане на длъжника, за изпълнение върху: а) вземания и парични средства от банки; б) вземания от трети лица; в) вложени ценности в трезори, включително и върху съдържанието в сейфове, като след реализиране на изпълнението изпълнителното производство се спира.

- Удължава се до 30 юни 2020 г.:
 - срокът за подаване на **годишните данъчни декларации по ЗКПО и ЗДДФЛ** за 2019 г. и плащане на данъка, включително и данъка върху разходите;
 - срокът за ползване на отстъпка от 5% при предплащане за цялата година на данъка върху недвижимите имоти и/или данъка върху превозните средства.
- Срокът за ползване на отстъпка от 5% при подаване на годишната данъчна декларация по ЗДДФЛ и довносяне на дължимия данък се удължава до 31 май 2020 г.
- Дължимите авансови вноски за периода от януари до юни 2020 г. се определят с декларация до 15 април 2020 г., в случай че предприятията не са подали годишна данъчна декларация преди влизане в сила на Закона. Сроковете за плащане на авансовите вноски остават непроменени.
- Срокът за публикуване на **годишните финансови отчети**, консолидираните финансови отчети и годишните доклади от предприятията се удължава до 30 септември 2020 г.
- Допуска се годишните финансови отчети за 2019 г. да бъдат подписвани с електронни подписи.
- Срокът за публикуване на декларация, че предприятието не е извършвало дейност през отчетния период, се удължава до 30 юни 2020 г.

- Чужденец с разрешено продължително пребиваване в България, на който срокът за пребиваване **изтича в срока на извънредното положение**, може да подаде заявление за продължаване на пребиваването в 14-дневен срок след отмяната му.
- Продължително пребиваващ чужденец, на който разрешеното продължително пребиваване изтича в срока на извънредното положение, може да влезе на територията на страната без наличие на виза в 14-дневен срок след отмяната на извънредното положение.
- Правото на пребиваване на чужденец в България няма да се отнема, ако в случаите на извънредно положение чужденецът, получил разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване, е отсъствал от територията на ЕС в 12 последователни месеца.
- Срокът на валидност на документите за пребиваване на определени категории чужденци в България, които изтичат в периода 13 март 2020 г. до 31 октомври 2020 г., **се удължава с 6 месеца**.

Законодателят е предвидил и редица други мерки и действия във връзка с извънредното положение, някои от които:

- Ограничават се нотариалните производства до неотложни* такива при спазване на здравно-хигиенните изисквания. Нотариалната камара осигурява дежурни нотариуси при съотношение най-малко един нотариус на 50 000 жители за съответния район;
- Военнослужещите от въоръжените сили при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет, съвместно и/или координирано с други органи може да участват в прилагането на протиепидемични мерки и ограничения;
- Законът за обществените поръчки няма да се прилага за определени доставки, свързани с протиепидемичните мерки;
- Урежда се възможността за дистанционно обучение;
- Предоставят се специфични правомощия за управляващите органи на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове;
- Правят се промени в Наказателния кодекс и в Закона за здравето;
- Въвеждат се правила за защита на потребителите от необосновано високи цени по време на извънредно положение и бедствия, и др.

**В Закона не е предвидена легална дефиниция на неотложни нотариални производства.*

Делойт се отнася към едно или повече дружества - членове на Делойт Туш Томацу Лимитид („ДТТЛ“), както и към глобалната мрежа от дружества – членове и свързаните с тях дружества (общо наричани „Организацията на Делойт“). ДТТЛ (наричано също “Делойт Глобъл”) и всяко дружество – член и неговите свързани дружества са юридически самостоятелни и независими лица, които не могат да поемат задължения или да се обвързват взаимно по отношение на трети страни. ДТТЛ и дружествата-членове на ДТТЛ и свързаните дружества са отговорни единствено за своите действия и бездействия. ДТТЛ не предоставя услуги на клиенти. Моля, посетете www.deloitte.com/about, за да научите повече.

Адвокатско дружество Делойт Лигъл е правната практика на Делойт в България. Делойт Лигъл се отнася до правните практики на дружествата – членове на ДДТЛ, техните асоциирани или свързани дружества, които предоставят правни услуги. Характерът на тези взаимоотношения и предоставянето на правни услуги се различава в зависимост от юрисдикцията, с оглед спазване на местните закони и професионални регулации. Всяка правна практика на Делойт е юридически отделна и независима и не може да задължава друга правна практика на Делойт. Всяка правна практика на Делойт носи отговорност само за своите действия и бездействия, а не за тези на други юридически практики на Делойт. По правни, регулаторни и други причини не всички фирми-членове, техните асоциирани или свързани дружества предоставят правни услуги или са свързани с юридическите практики на Делойт.

Настоящата комуникация съдържа единствено обща информация и не следва да се разбира, че чрез нея Делойт Туш Томацу Лимитид („ДТТЛ“) или някое от дружества – членове на глобалната мрежа или свързани с тях дружества (заедно наричани „Организацията на Делойт“), предоставят професионални консултации или услуги. Преди да вземете каквото и да е било решение или да предприемете действия, които биха имали отражение върху Вашите финанси или бизнес, следва да се консултирате с квалифициран професионален консултант.

Никое дружество от Мрежата на Делойт не носи отговорност за каквито и да е загуби, претърпени от което и да е лице, осланящо се на настоящата публикация.

© 2020. За информация се свържете с Делойт България.